

ایران در اوج کاهش ذخایر جهانی پنبه خودکفا می‌شود

حمایت بی‌سابقه دولت از پنبه‌کاران

ابراهیم هزارجریبی، مجری طرح پنبه وزارت جهاد کشاورزی در گفت‌وگو با «ایران» با بیان اینکه فصل برداشت پنبه در کشور از شهریور ماه آغاز خواهد شد، گفت: قیمت خرید تضمینی پنبه در سال جاری ۱۵ هزار و ۳۰۰ تومان بود ولی با این حال بیشتر پنبه کشور توسط بخش خصوصی خریداری می‌شود. وی افزود: بزودی نیز قرار است قیمت خرید تضمینی این محصول در شورای قیمت‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی محصولات کشاورزی برای سال زراعی آینده اعلام شود، این در حالی است که با توجه به اینکه هم اکنون هر کیلو پنبه در بازار به قیمت ۲۳ هزار تومان خرید و فروش می‌شود، پنبه‌کاران انتظار دارند نرخ این محصول بیشتر از این قیمت باشد.

مجری طرح پنبه وزارت جهاد کشاورزی با بیان اینکه میزان اراضی پنبه در سال جاری ۱۳ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است، اظهار نمود: در سال زراعی جاری ۱۱۲ هزار و ۷۰۰ هکتار از اراضی زراعی به زیر کشت پنبه رفت این در حالی است که در سال زراعی گذشته ۹۷ هزار و ۵۰۰ هکتار از اراضی زراعی به این محصول استراتژیک کشاورزی اختصاص یافته بود. هزارجریبی در بخش دیگری از سخنانش به تسهیلات بی‌سابقه دولت برای خودکفایی و افزایش تولید پنبه در کشور اشاره کرد و یادآور شد: در ابتدای امر طبق مصوب شورای قیمت‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی محصولات کشاورزی یارانه تسهیلات ۹۰ میلیارد تومانی برای کمباین پنبه اختصاص داده شد. وی افزود: سپس ۱۰۰ میلیارد تومان تسهیلات برای تجهیز و نوسازی کارخانجات پنبه‌پاک‌کنی و ۵۰ میلیارد تومان برای تجهیز و نوسازی کارخانجات بذر پنبه تخصیص داده شد که همه این تسهیلات به بخش خصوصی و متقاضیان کشت پنبه داده خواهد شد. این مقام مسئول در پایان خاطرنشان کرد: برای تشویق سایر کشاورزان و ورود آنها به تولید و کشت پنبه نیز مصوبه‌ای وجود دارد که به ازای ۱۰ درصد قیمت خرید تضمینی پنبه پاداش نقدی به آنها داده خواهد شد.

دولت سیزدهم کشت پنبه را در برخی استان‌ها احیا کرد

علی ره‌انجام، معاون سازمان جهاد کشاورزی استان قزوین درباره وضعیت اجرای طرح خودکفایی پنبه در استان قزوین اظهار داشت: با وجود اینکه ۲۰ سال کشت پنبه در استان قزوین تعطیل بوده، اما دوباره در دولت سیزدهم کشت این محصول در استان قزوین احیا شده و سال زراعی جاری نخستین سال کشت این محصول بعد از حدود دو دهه است.

پنبه، یکی از آن محصولات کشاورزی است که در سال ۱۳۹۴ طی برنامه‌ای ۱۰ ساله تا افق ۱۴۰۴ برنامه خودکفایی آن تدوین شد، حال طی سالیان اخیر میزان تولید این محصول افزایش یافته و مسئولان وزارت جهاد کشاورزی معتقدند تا دو سال دیگر وابستگی این محصول به واردات به صفر رسیده و کشورمان در تولید پنبه خودکفا خواهد شد.

به ۱۸۰ هزار تن برساند. هر ساله کشت پنبه از اول فروردین تا پایان بهار ادامه دارد و این محصول معمولاً از شهریور ماه تا پایان سال برداشت می‌شود که براساس آمارهای سال جاری استان‌های گلستان، خراسان رضوی، فارس و اردبیل بیشترین میزان سطح زیرکشت پنبه را به خود اختصاص داده‌اند.

کاهش شدید تولید و ذخایر پنبه در سراسر جهان

خشکسالی و تغییرات اقلیمی، آفات شدید و وضعیت نامساعد جوی در اصلی‌ترین قطب‌های تولید پنبه دنیا سبب شده که ذخایر این محصول به کمترین میزان خود طی دهه‌های گذشته برسد که همین امر سبب شده قیمت جهانی پنبه افزایش ۳۰ درصدی را در بازارهای جهانی به خود بگیرد. هند به عنوان بزرگترین تولید کننده پنبه به واردات این محصول برای تأمین صنایع نساجی خود روی آورده است، در چین دومین تولیدکننده این محصول نیز نگرانی‌ها درباره کاهش برداشت پنبه به دلیل گرما تشدید شده است. تولید پنبه در آمریکا و برزیل در سال جاری به ترتیب ۲۷ و ۲۸ درصد کاهش یافته که همین امر عرضه و تقاضای جهانی را تحت تأثیر قرار داده است. از طرف دیگر در ایالات متحده- بزرگ‌ترین صادرکننده این کالا- خشکسالی بیشتر مزارع را ویران کرده و به نظر می‌رسد تولید را به پایین‌ترین سطح در بیش از یک دهه گذشته برسد و برزیل- دومین صادرکننده بزرگ- با گرمای شدید و خشکسالی مقابله می‌کند که در حال حاضر تولید را نزدیک به ۳۰ درصد یا به عبارت دیگر ۲۰۰ هزار تن کاهش داده است.

در حال حاضر پنبه در سطح ۱۸ استان کشت می‌شود، اما کشت عمده این محصول مربوط به استان‌های خراسان رضوی، خراسان شمالی، خراسان جنوبی، گلستان، فارس و اردبیل است ولی در حال حاضر کشت پنبه در مناطق جدیدی از استان‌های ایلام، لرستان، سیستان و بلوچستان و مناطق گرمسیر استان کرمانشاه آغاز شده است. از طرف دیگر تا سال گذشته ۵۰ درصد پنبه مورد نیاز صنعت نساجی کشور توسط کشاورزان داخلی و ۵۰ درصد آن از طریق واردات تأمین می‌شد این در حالی است که تا سال ۱۳۸۳ ایران در این زمینه خودکفا بود و گاه‌به‌گاه دیگر کشورها این محصول را صادر می‌کرد. با کاهش خودکفایی، واردات این محصول اساسی از سال ۸۳ شروع شد، به طوری که سال ۹۴ تولید داخل به کمتر از ۵۰ درصد رسید و واردات به شدت افزایش یافت که از مهم‌ترین دلایل این امر می‌توان به دلیل تفکر سودآور بودن واردات نسبت به تولید داخل و جایگزین برنج در مزارع کشت پنبه در استان گلستان اشاره کرد، هر چند که نباید از تأثیر خشکسالی در کاهش کشت این محصول غافل شد. میزان خودکفایی کشور در تولید پنبه تا سال ۱۳۹۹ به ۵۸ درصد رسیده بود ولی با وجود تمایل شدید کشاورزان به تولید پنبه و حمایت‌های صورت گرفته توسط دولت، میزان خودکفایی این محصول به ۴۵ درصد رسید که دلیل اصلی این امر به خشکسالی و کم‌آبی شدید در مناطق کشت این محصول برمی‌گردد. میزان پنبه مورد نیاز صنایع نساجی در سال ۱۳۹۹ حدود ۱۲۰ هزار تن بود ولی با وجود این، این میزان در سال گذشته به ۱۵۰ هزار تن افزایش یافت به همین دلیل وزارت جهاد کشاورزی قصد دارد تولید پنبه را در سال ۱۴۰۳

تولید و ش پنبه در کشور به هزار تن

